

Latinamerikansk K

ONST

För fem år sedan bildades Latinamerikanska kvinnoföreningen ALAM. På programmet står informationsverksamhet och kulturella aktiviteter, kvinnofrågor och solidaritet. I enlighet med dessa fyra programpunkter har man samlat verk av nitton bildkonstnärer till en utställning på SIDA, vars dörrar är öppna vardagar mellan 8 och 16. Utställningen pågår fram till den 25 aug.

Några av de nittion var före exilen i Sverige yrkesverksamma som konstnärer i sina hemländer — Argentina, Chile och Uruguay. Jag gissar att det är lika omöjligt att försörja sig som bildkonstnär i Latinamerika som här hemma. Den pågående utställningen vill visa vad som ändå görs, trots den dubbla exilen: i den främmande miljön och det konstnärliga skapandet.

Motiv och tekniker varierar, formaten är oftast små. Målningar vars innehåll hämtats ur ett allmän-gods — duvor som flyger mot frihetens blåa himmel, rosor i en vas, pittoreska husgavlar — blandas med arbeten av större originalitet och uttrycksfullhet. Jag går runt bland måleri och skulpturer och letar efter röster som förmedlar skymtar av andra kvinnors verklighet, den yttre och den inre. Jag vill bli överraskad av någon annans tankar och iakttagelser, få ny kunskap som den *Ana Maria Lorenzen* ger mig i sin skildring av Valparaiso.

Stadens vimmel av hus klättrar uppför berget likt ett brokigt lapptäcke. De blå husen är flest i antal —

Berta Guerra, »Spinnerska»

Berta Guerra utgår från totot i sina gouchemålningar, vilket förklarar deras lite torra realism. Men när hon sedan lägger en dikt till bilden blir helheten vardagspoetisk. Om »Spinnerskanj» skriver hon: Snabbt och lätt går att spinna

som att tvätta kläder vid flodens strand
Snabbt växer mina barn som blommor
i den varma våren
snabbt och lätt jag skapar
med mina händer
den vävda ponchon som
värmer min kropp...
Nu vill jag tänka klart.

den blåa putsen är nämligen den billigaste och staden får sin karaktär däreför. Här finns ingen topografisk exakthet, utan detta är ett Valparaiso som dröjer sig kvar i konstnärns minne och känsla.

Men flertalet utställare håller sig till mera allmänna sanningar.

Kvinnoskildringarna dominerar: det är kvinnan i den politiska och sociala verkligheten, ensam eller med barn. I skrivande stund kan jag bara erinra mig en bild där också män ingår och då som anonyma silhuetter (i *Lucia Briones* »Framåt!«). *Nelida Barber* från Argentina målar kvinnan som ett namnlöst offer, vrålande mot tid-

ningsrubrikernas svarta meddelanden om våld och förtryck. *Berta Díaz* väljer att brodera henne i färgstarka yllegarner och i egenskap av förebild. »Den nya chilenska kvinnan» med barn i famnen och gevär på ryggen. Också *Berta Guerra* från Chile väljer det förebildliga, styrkan och gemenskapen hos arbetande kvinnor.

Maria Ines Walter använder sig av en bildformel som var vanlig i 70-talets kvinnorörelsebilder, en kvinna som spränger lindorna som hållit henne fången. Mer intresserad blir jag av *Elena Sires* duktiga akvarell »Hemlaxan». Här finns ett stycke svensk

Slå upp »synkretism» i ett svenskt lexikon och du finner synonymerna »utjämningssträvan», »sammansjämkning», »kompromiss». Det låter som om det handlade om inrikespolitik och avtalsförhandlingar. Men på Cuba, som är *Mario Llerenas* hemland, skulle man säkert föreslå andra synonymer, ord som vetter åt religion och myt, magi och sinnlighet. *Mario Llerenas* tuschteckning »Sinkretism» bär fram en främmande och förtälad värld, full av rytm och berättande. Jungfrun är en Venus med smådjävlar i sitt hov. Hedniskt och kristet gods har smält samman, myten klär sig i bild. Det förvånar mig bara att *Mario Llerena* är så ensam på utställningen om att vilja förmedla något av hela denna rikedom.

vardag i exilen, men också ett individuellt ansikte.

Porträtt och självporträtt lyser annars med sin frånvaro. Fast när *Ana Maria Lorenzen* målar en »Kvinna med katt» är det egentligen ett självporträtt. Kroppen är beskuren i höjd med hakan. Huden lyser varm av sol. Kattens ögon är två glödande punkter; den är på en gång en riktig katt och en samlings egenskaper hos kvinnokroppen: något som har med sensualitet att göra och med äventyrlig oberäknelighet. Den får mig att tänka på alla de små djur som stirrar mot mig ur *Frida Kahlos* självporträtt. Hon placerade dem intill sitt eget stränga, slutna ansikte, som för att ge gestalt åt andra, undre jag — de förkrympta, språklösa, besatta.

NINA WEIBULL